

פרשת כי תשא

משה גדול העולם, וממילא גם הוא יקבל עליו לעסוק בתורה ובמצות להגיע לאיזה מדרגה של צדיקים שתלוי רק בו.

כי תשא את ראש בני ישראל וגוי זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל. לכאורה לא מובן שהרי מצות מחצית השקל לא תלוי במנין, שלא היה מצוה למנות אלא במדבר, והמחצית השקל הוא חיוב ליתן בכל שנה בלא מנין. וגם האיסור למנות אלא ע"י איזה דבר אינו דוקא מחצית השקל, דאף ע"י בוק שהם שבירי חרסים מנה שאול את ישראל [ש"א יא ח], וכן מנאם ע"י טלאים [שם טו ד]. ועוד יש להבין דהא בשני הפעמים שבמדבר שהוצרכו לשקלים היה חוב ולא שייך לשון כי תשא. ונראה שהתורה רוצה שהאדם יעשה המצוות ולמוד התורה בידיעה שכן צריך כל אדם להיות, ואין להתגאות בזה ולא לחשוב שעושה בזה דבר גדול, שאם הוא עניו יסתיר עצמו מלעשות, אלא צריך לעשות בהידיעה שא"א שלא לעשות, ואין בזה דבר גדול לבקש כבוד, ולא להטמין שלא יתנו כבוד, וכמאמר ריב"ז אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת [אבות פ"ב מ"ח]. וזהו ענוה של משה רבינו אף שידע שהוא אדון הנביאים, משום שאין להתגאות בזה, שכן הוא צורך כל איש להגיע למדרגה היותר גדולה, ומי יתן והיה כל עם ה' נביאים. וכדבארתי זה [בראשית כד יד] ברבקה שלא אמרה מתחלה וגם גמליך אשקה, משום שלא חשבה שהיא עושה בזה דבר גדול שתתפאר בזה, או שיחשוב אליעזר שאפשר שלא תעשה כי הרי כן צריך הכל לעשות, וכדבארתי [שם לא יד] שאם אדם

כי תשא את ראש [ל יב]. צריך להבין מה דנקט לשון כי תשא, ויותר מזה חזינן שחז"ל בב"ב [י ב] אמרו אמר משה לפני הקב"ה במה תרום קרן ישראל, אמר לו בני תשא, ופי' בצדקה, ולמה אמר לו הקב"ה בני תשא, שכיון שכונתו על סיפא דקרא ונתנו איש כופר נפשו, היה לו לנקוט זה. ונראה שהוא להורות שהנתינה צריכה להיות באופן שיוכל להרים הראש להתפאר בזה שידע שעשה חובתו כפי הנאות, לא רק לצאת ידי חובה אלא כפי יכולתו באמת, לפום גמלא שיחנא [כתובות סז א], וכל כמה שאינו נותן באופן זה אף שעושה מצוה אין שייך להחשיבה הרמת קרן ישראל, שגם באומות העולם יש שנותנין צדקה, אבל נתינת ישראל צריכה להיות באופן שלא יתגאה על המקבל ובאופן גדול כראוי לו.

שם תמוה מ"ט נקט הקרא על הציווי למנות לשון תשא, והי"ל לומר לשון אחר היותר ברור. וצ"ל דהנה כשנוכח לאחד על שאינו לומד תורה או שאינו עוסק באיזה מצוה יוכל להתנצל מי אני, שחושב שלא יוכל ללמוד או לעשות המצוה, נמצא שבמדת הענוה יכול לבא לידי רשעות וע"ה, אבל כשרואה איך שנחשב למנין ממש שוה כגדול העולם, אז הוא רואה שגם הגדול והצדיק הוא איש כמותו שאין מחשבין אותו לשנים וליותר, ויבין מזה שתלוי רק במעשה ובחשק נמרץ שאז יוכל להגיע למדרגת הגדול ביותר, וממילא נתבטלה ענותו הנבערה שהוא רק עצת היצר. ולכן כשרוצה למנות אמר בלשון כי תשא, שבוה כ"א מרגיש התנשאות ששוה הוא במנין להמנות אחד כמו